

séghez intézett fölhívásokat erőszakkal elveték, a kihordókat bántalmazták és megfutamították. E kerületben nagy az izgalom.

Szociálistavezérek Szegeden.

— Szervezik a Délvidéket. —

(Saját tudósítónktól.) Magyaránny mozgalomra készül a magyarországi szociáldemokrata párt az alföldi földmunkások szervezése és a választójog érdekében. Csak néhány hónap előtt alakította a párt az alföldi kerületet, amelynek Békéscsaba székhellyel Jócsák Kálmán lett a titkára. Az alföldi párttitkárságnak amig egyrésztől főcélja, hogy azokban a városokban, ahol pártszervezetek vannak, azokat megerősítse, ahol pedig nincsenek, ott pártszervezeteket létesítsen, másrészt pedig az alföldi szociáldemokrata pártmozgalom egységessé tételének megkönnyítése vár az alföldi kerületre. Természetes, hogy ez a szervezkedés szoros összefüggésben van a választójogi kérdéssel, melyet minden más követelésénél előbbre helyez a párt. A szociálisták már most elő akarják készíteni a talajt, hogy a választói törvény megalkotásánál a munkásság jogos kívánságainak kellő súlyt tudjon adni.

A meginduló mozgalomnak kiinduló pontja lesz az alföldi szociálista pártnak vasárnap, e hó harmincadikán Szegeden megtartandó kongresszusa, amelyen megállapítják a délvidéki szervezkedés részletes programját.

Jócsák Kálmán, az alföldi szociálista párt titkára, aki a vasárnapi választójogi nagygyűlés előkészítése céljából Varga Ferenc aradi szociálista párttitkár társaságában már tegnap este Szegedre érkezett, a választói joggal kapcsolatban erős propagandát fejt ki a szegedi munkásság körében, a szociáldemokrata párt érdekében is. Vasárnap délután azután az Alföldi Városok és Községek Szociáldemokrata Pártszervezetei kongresszust tartanak Szegeden. Délután két órakor kezdődik a kongresszus, amelynek programját így állította össze a vezetőség:

1. A politikai helyzet és a sajtó.
2. A szakszervezeti bizottságok.
3. A földmivelők szervezésének iránya.
4. Az alföldi kerület megalakítása.
5. A kerületi vezetőség választása.
6. Indítványok.

A kongresszus előadói Weltner Jakab, a központi pártvezetőség kiküldöttje, Jászai Samu, az országos szakszervezeti tanács kiküldöttje, Csizmadia Sándor, a földmunkás szövetség kiküldöttje, Jócsák Kálmán, a magyarországi szociáldemokrata párt alföldi titkára, Varga Ferenc aradi és Szombat Pál szegedi szociálista párttitkárok.

Szegedet is közelről érdeklő érdekes tervvel foglalkozik a szociálista párt központi vezetősége. Az alföldi kerület székhelyét ugyanis — mint hírlik — Békéscsabáról Szegedre akarják áthelyezni. Valószínűleg már tavasszal Szegedre teszik a székhelyet s ekkor természetesen Jócsák Kálmán párttitkár is Szegedre költözik.

TÁVIRATOK

A török kölcsön.

Páris, október 24.

Ma a következő félhivatalos kommuniké jelent meg: Miután Törökország elutasította a francia kormány által Franciaország érdekeinek védelmére föllállított föltételeket, Pichon külügyminiszter tegnap este Bompard konstantinápolyi francia nagykövetet táviratilag értesítette arról, hogy a tárgyalások megszakadtak. A francia külügyminisztériummal összeköttetésben álló lap hozzát teszi, hogy a török pénzügyminiszter Közép-Európa pénzembereihez kíván fordulni.

A görög miniszterelnök bukása.

Athén, október 24.

A kamara éjszakai ülésén Venizelosz miniszterelnök fölvetette a bizalmi kérdést. Élénk vita

után Rallys és Manromichalis párhivei csoportosan elhagyták a termet. Miután ekkor csak százhatvan képviselő maradt jelen, az ülést határozatképtelenség miatt berekesztették. Az ülés után Venizelosz kijelentette hivei előtt, hogy a kamarai ülésen történeteket a bizalom hiányának tekinti és be fogja adni lemondását.

Athén, október 24.

A király Venizelosznak kijelentette, hogy a nemzetgyűlés határozatképtelensége nem jelenti a miniszterelnök iránt való bizalmatlanságot. A király ragaszkodik ahhoz, hogy a kabinet ismét megjelenjen a nemzetgyűlés előtt. Venizelos miniszterelnök holnap délelőtt a királlyal közölni fogja elhatározását. Délután a jakosság tüntetést rendezett a Venizelos-kormány mellett. A tüntetők, számra mintegy huszezren, a királyi palota elé vonultak, hogy memorandumot nyújtsanak át a királynak, melyben kéri, hogy Venizelosz reformkabinetjét támogassa.

A portugáliai események.

Lisszabon, október 24.

A holnapi hivatalos lap dekrétumot fog közzétenni, amely valamennyi iskola államosítását fogja elrendelni. Miniszteri rendelet utasítja az ügyészeket, hogy oly papok ellen, akik a kormányforma, vagy a hatóságok ellen izgatnak, a büntetőtörvénykönyvet alkalmazzák.

Rio de Janeiro, október 24.

Brazília elismerte a portugál köztársaságot

A svájci népszavazás.

Bern, október 24.

A svájci nép a mai szavazás alkalmával 262.066 szavazattal 238.928 ellen a *proporcionális választórendszer* behozatalára száznegyvenkétezer polgár által tett javaslatot elvetette.

A magyar delegációból.

— A hadügyi albizottság ülése. —

(Saját tudósítónktól.) A hadügyi albizottság ma délelőtti ülésén folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. Windischgrätz Lajos herceg előterjesztette az elhelyezési bizottság jelentését, amelyet Apponyi Albert gróf, Miklós Ödön, Bakonyi Samu és Tallián Béla fölszólalása s a szakelőadók fejtegetései után elfogadtak.

Hoffmann Hugó altábornagy ezután bizalmas közléseket tett a bizottságnak; majd Solymossy Ödön báró az élelmezési bizottság jelentését terjesztette elő, amely hangsúlyozta, hogy a hadügyi kormány az egyes cikkeknek a termelőtől való beszerzését mindinkább fejleszteni igyekszik s amely megszavazásra ajánlja a drágaság miatt kért ötmillió tulkiadást.

A jelentés kapcsán Miklós Ödön hibáztatta, hogy a költségvetést tíz esztendővel ezelőtt megállapított átlagárak szerint készítik, aminek aztán az a következménye, hogy a zárószámadásokban tíz-tizen négy millió korona deficit van. Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf a huskonzervek fölhasználási módját tudakolta. A hadügyminiszter és Hoffmann altábornagy fölvilágosítására a jelentést elfogadták.

Ezután a száznyolcvanmillió rendkívüli hitelt tárgyalták, amelynek dolgát Hegedűs Loránd előadó ismertette. Miklós Ödön, Kossuth Ferenc, Bakonyi Samu és Schönaich miniszter fölszólalása után a bizottság a tavalyi mozgósítási költséget, ugyancsak az 1908. és 1909. évi beruházási kiadásokat egyhangulag megszavazta, az 1910. évi tízmillió összeget azonban csak szótöbbséggel szavazták meg Apponyinak azzal az indítványával szemben, hogy ebből az összegből hét millió koronát töröljenek.

Zichy Ágost gróf elnök köszönetet mondott a hadügyminiszternek, a bizottság pedig az elnöknek s az előadónak s ezzel az ülés véget ért.

Ma délután a magyar delegáció zárószámadást; albizottsága tartott ülést. Nehány napig a delegáció tárgyalásaiban szünet lesz. November

ötödikén délelőtt tíz órakor a pénzügyi albizottság ül először össze. November hetedikén az egyesült négyes albizottság fog tárgyalni s mikor dolgát végzi, megkezdődnek a delegáció plenáris ülései.

BELPOLITIKAI HIREK.

A kereskedelmi miniszter utazása. Bécsből táviratozzák: Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, aki csütörtök óta Bécsben időzött és résztvett a delegáció hadügyi albizottságának ülésén, ma reggel visszautazott Budapestre.

Miniszterek Bécsben. Héderváry Károly gróf miniszterelnök, mint Bécsből jelentik, vasárnap délelőtt Széchenyi Gyula gróf királyi főlovászmester látogatását fogadta, aki hosszabb időt töltött a miniszterelnöknél. A miniszterelnök délből hosszabb sétát tett, délután pedig Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter látogatását fogadta és vele hosszabb ideig tanácskozott. Este résztvett a külügyminiszter által adott estén. A miniszterelnök ma visszautazik Budapestre.

Az osztrák miniszterelnök a királynál. Bécsből jelentik: A király tegnap délelőtt Schönbrunnban magánkihallgatáson fogadta Bienerth báró osztrák miniszterelnököt.

Meghalt a szíami király.

(Saját tudósítónktól.) Chulalongkorn, a szíami király, Bangkok-ból érkezett táviratok szerint, tegnap rövid betegség után meghalt. A király halálát uraemia okozta. A trónörökös királylyá proklamálták.

Szegény Chulalongkorn öfelsege, a szíamok és malájok király, ismert ember volt Európában. A világpolitikában és a történelemben nem szerepelt sokat, ellenben annál többet a krokikben. Chulalongkorn többször végigjárta Európát. Budapest is volt 1908-ban. Miután végigjárta Londont, Párist, Berlint, Bécsbe, ellátogatott a magyar fővárosba, ahol a fekete király nagyon meg volt elégedve. Oda volt az elragadtatástól. Mindenütt a rangját megillető tisztelettel fogadták.

Chulalongkorn egy modern és civilizált ural kodó allűrjeivel lépett föl. Gyakran európai szabásu, cifra egyenruhát hordott, de leginkább fekete Ferenc József-kabátban járt, amelyhez ci i ndert és térdig érő rövid selyemnadrágot és lhosszu, fekete harisnyát hordott. Amikor Budapestre volt, megjelent az Operaházban is és itt kiderült, hogy a fekete uralkodó a nők elkeseredett barátja volt. Adjutánsával fölhívatta a páolyába azt a ballettáncosnőt, aki legjobban tetszett neki és szólt hozzá:

— Kisasszony, jöjjön velem Sziámba...

A szíami udvarban egész keleti szokások uralkodtak. Chulalongkornnak hárme volt, amelyben nem kevesebb, mint háromszáz hölgy unatkozott. Egyik se volt azonban hitvesi rangban, mert a királynak csak egyetlen felesége volt: Szováta királyné. Rangban mindjárt utána következnek a királyi hercegnők, a király mostoha testvérei. Sajátságos szokás az Sziámban, hogy a király nővérei közül azok, akik nála idősebbek, nem mehetnek férjhez. Szórakozhatnak, mulathatnak, de jaj nekik, ha szerelmi kalandokba bocsátkoznak.

A király egy ilyen nővére több évvel ezelőtt megszegte a szent tilalmat, mire a kitűnő Chulalongkorn kegyetlenül, barbár módon torlta meg nővére szörnyű bűnét. Chulalongkorn a királyi hercegnőt halálra ítélte. Ez a halál pedig olyan, hogy az elítelt éhen pusztul. És egy éjjeli órában elégették a királyi palota pompás kertjében a kis hercegnő leaszott holttestét, minden szertartás nélkül, egy egészen szokatlan módon emelt máglyán. A kitűnő Chulalongkorn se ítél többé máglya- és éhalálra királyi hercegnőket. És nem tűnik föl többé Páris és London utcáin.